

mh/17.8.2018

Kuntaliiton ja PRO SOS -hankkeen maakunnallistuva aikuissosiaalityö kehittämisverkosto / 12.6.2018 tapaamisen keskeiset nostot

Maakunnallistuva aikuissosiaalityö – kehittämisverkosto kokoontui Helsingissä Kuntatalolla 12.6.2018 jatkamaan helmikuussa käynnistynyttä työskentelyään. Fasilitaattorina koko päivän tapahtumassa toimi Markus Anttila Werkasta, mikä mahdollistui Kuntaliiton ja Kunteko 2020 yhteistyön kautta.

Kehittämisverkoston live- ja skypetapaamisten materiaali on kerätty osoitteeseen <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/sosiaali-ja-terveysasiat/maakunnallistuva-aikuissosiaalityo>. Kannattaa lukea myös tuore Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen ISO SOS-hankkeen työpajayhteenveto (projektitutkija Seija Okulov) ”Aikuissosiaalityön kirkastettu perusta” osoitteesta <https://www.isonet.fi/iso-sos-hanke>.

Kesäkuun tapaamisen lopulla pohdittiin aikuissosiaalityön tulevaisuudenkuvaa.

Sote-maakuntaudistus (tai mikä tahansa tulevaisuudessa kuntaa isommissa rakenteissa toimiva sosiaalihuolto) antaa mahdollisuuden nykyistä kehittyneemmälle aikuissosiaalityölle. Tavoittilan saavuttaminen riippuu toiminnan organisoitumisesta, koulutuksesta, asennemuutoksesta ja ennen kaikkea innovatiivisesta johtamisesta.

Mitä pitää vähentää ja mistä luopua kokonaan?

Yhteinen näkemys kehittämisverkostossa (ja varmasti myös eri maakuntien valmisteluissa) on, että kaavamaisesta ja toimistokeskeisestä toimintatavasta pitäisi luopua. Kuormittavan byrokratian, ammatillisen jargonin puhetavan ja liiallisen valta-aseman suhteessa asiakkaaseen katsotaan edelleen vaivaavan aikuissosiaalityötä. Pällekkäinen työ, pallottelu, jonot ja asioiden käsittelyn

mh/17.8.2018

hitaus turhauttavat sekä asiakkaita että työntekijöitä. Luovutaan sosiaalityön vähättelystä ja ammatillisesta vaatimattomuudesta. Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen välillä on jännitteitä. Sektorikeskeisyys on sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen ongelma. Jännitteistä, raja-aidoista ja sektorikeskeisyydestä kokonaisvaltaiseen tilanteen haltuunottoon!

- toimistokeskeisyyden sijaan lähipalveluita, jalkautumista ja matalaa kynnystä
- **palvelut kohti asiakasta**

- ammatillisesta vaatimattomuudesta ammatilliseen ylpeyteen
- rajapintojen erottelusta ja sektorikeskeisyydestä kokonaisvaltaiseen asiakkaan tilanteen haltuunottoon

Mitä pitää vahvistaa?

Tarvitaan vahvaa johtamista, substanssin ymmärtämistä, sooloilun vähentymistä, tavoitteellisuutta, yhteistyökykyistä ammattiylpeyttä. Työotteessa asiakkaan osallisuutta on osattava lisätä oikealla tavalla. Asiakkaan lähiverkosto voimavarana pitää huomioida, ammatillisuutta unohtamatta. Yhteiskehittäjyyden toimivia malleja ovat mm. asiakasraadit. Kulttuurisensitiivisyyttä on oltava mukana, näin ihmiset voivat olla mukana suunnittelussa omista lähtökohdistaan.

Rakenteelliselle sosiaalityölle ja sosiaaliselle raportoinnille on annettava keinoja ja työaikaresurssi. Näin aikuissosiaalityö osallistuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen läheltä heikoimmassa asemassa olevien näkökulmaa. Esimerkkeinä voisivat olla rakentamisessa ja kaavoituksessa vaikuttaminen asuinalueiden segregoitumisen estämiseen tai liikkumisen turvaamista julkista liikennettä kehittämällä. Sosiaalinen raportointi on pohjana sosiaalivaikutusten arvioinnille kaikessa päätöksenteossa.

Jalkautumisen ja matalan kynnyksen työtapoja on kehitettävä siten, että kansalainen ongelmien kohdataan hänen omassa elämänympäristössään. Asiakkaan ei tarvitse tietää, mistä sosiaalihuollon tarpeeseensa lähtee apua hakemaan, vaan yhteydenottokanava on mahdollisimman yksinkertainen tai jalkautunut työ tavoittaa hänet.

Tiivis, luottamuksellinen, kanssakulkeva sosiaalityön työtapo on ominainen kaikille ammattihenkilöille. Koulutusta painotetaan tähän suuntaan ja asennemuutosta koetetaan saada aikaan tarpeen vaatiessa. Sosiaalihuollon henkilöstön ammattiylpeyttä on syytä kohottaa.

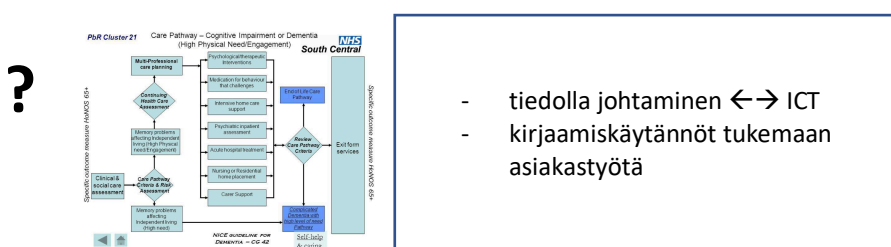
mh/17.8.2018

Aikuissosiaalityön yksiköt tunnetaan tulevaisuudessa vetovoimaisina ja hyvinvoivina työyhteisöinä. Luovuudelle annetaan tilaa, rajapintoja on lupa rikkoa. Todelliseen monitoimijuuteen pyritään rakenteiden uudistumisen myötä. Luovan työtteen ytimeksi kehitetään standardoituja menetelmiä systemaattiseen käyttöön.

Mitä uutta pitää luoda?

Aikuissosiaalityölle on luotava valtakunnallisesti SHL:n pohjalta yhteiset raamit, yhtenevä toimintamalli. Maakunnissa ja yhteistoiminta-alueilla pitää kuitenkin olla alueen erityispiirteet - esim. väestörakenne ja muuttoliike – huomioiva, mahdollisimman ketterästi reagoiva palvelurakenne.

Tarpeen ovat palveluprosessikuvaukset monialaisen työn ja yhdyspintojen vahvistamiseksi. (Näitä kaavioitahan on tuotettu iät ajat, olisiko uusi lähestymistapa tarpeen, jos nykyiset eivät toimi? – kirjoittajan huom.).

Sähköinen asiointi integroidaan asiakastietojärjestelmään. Toimivat asiakastyötä tukevat tietojärjestelmät ja kirjaamisen yhtenevät käytännöt on luotu.

Tiedolla johtamisesta tulee todellisuutta: vaikuttavuus, mittarit, indikaattorit ovat taustalla.

Uusia työmenetelmiä on kehitetty ja juurrutettu: mm. käypä hoito-suositusten tyyppinen arviointi ja asiakaslähtöisten mittarien käytön lisääminen. Standardisoidut menettelyt esimerkiksi asumispalvelujen tarpeen moniammatillisessa arvioinnissa on omaksuttu.

Sähköinen asiakkaan itsearviointimenetelmä on käytettävissä palvelutarpeen arvioinnissa. Uusia sosiaalisen kuntoutuksen vaikuttaviksi osoittautuneita muotoja on palveluvalikoimassa.

